

Biblioteksplan för Hässleholms kommun 2015 - 2018

Antagen av Barn och utbildningsnämnden 2014-10-23
Antagen av Omsorgsnämnden 2014-10-27
Antagen av Socialnämnden 2014-12-16
Behandlad av Kommunstyrelsen 2015-04-29
Fastställd av Kulturnämnden på delegation av
kommunstyrelsen 2015-05-27

Förord

Hässleholms kommuns biblioteksplan gäller för all kommunal biblioteksverksamhet såsom folkbibliotek, skol- och gymnasiebibliotek, skolbibliotekscentral, biblioteksverksamhet riktad mot förskola, vuxenutbildning, vård, stöd och omsorg. Den utgår ifrån artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, UNESCO:s skol- och folkbiblioteksmanifest, bibliotekslagen, skollagen, Skånes regionala kulturplan och visionen för Hässleholms kommun. Biblioteksplanen beskriver den riktning biblioteksverksamheten ska ha fram till och med 2018. Den kommer att följas upp genom årliga verksamhetsplaner och årliga verksamhetsberättelser.

Biblioteken har en lång historia, ett starkt varumärke och högt förtroendekapital bland människor i Hässleholm. Vi arbetar varje dag med litteratur, läsning, demokrati, bildning, kultur och tillgänglighet på olika sätt. Vi tillhandahåller en neutral mötesplats och möter medborgarna i vårt gemensamma vardagsrum eller i skolbiblioteket. Biblioteksverksamheten i vår kommun är också en viktig samarbetspartner för kommunens övriga förvaltningar i vår gemensamma strävan att skapa en bra vardag för oss som bor, studerar och verkar i Hässleholm. Vårt uppdrag är viktigt och grundläggande för en demokrati genom att vi tillhandahåller den nya tekniken, information och litteratur till alla. Därigenom utjämnas olikheter beroende på ålder, funktionsnedsättningar eller språk. Det förtroende vi har måste vi fortsätta förvalta väl.

Med det förändrade samhället ställs också nya krav på biblioteksverksamheten och vår utmaning är att fullgöra vårt uppdrag på delvis nya sätt – utan att förlora vår kärna. I denna plan använder vi en modell för att visualisera möjliga funktioner för och aspekter på biblioteksverksamheten. Vår förhoppning är att denna modell ska fördjupa bilden av vad ett bibliotek är och kan vara samtidigt som den visar hur vår verksamhet vill utvecklas de närmaste fyra åren för att fortsätta vara relevant för hässleholmarna.

Margreth Segerstein (M), Ann-Kristine Johnsson (C), Helena Malje (S)

Kulturnämndens presidium

20140520

Innehåll

Förord	2
1. Inledning	4
2. Bibliotekets uppdrag	4
3. Beskrivning av biblioteksverksamheten i Hässleholm	5
4. Samarbeten	5
Intrakommunala samarbeten.....	6
Socialförvaltningen.....	6
Barn- och utbildningsförvaltningen.....	6
Förvaltningen för Arbetsmarknad och Kompetensutveckling	7
Omsorgsförvaltningen	7
Andra samarbeten.....	7
5. Teknisk utveckling	8
6. Vision för biblioteken och struktur för planen	9
6.1 Rum för lärande.....	10
Folkbibliotek	11
Skolbibliotek	11
6.2 Rum för inspiration.....	12
Folkbibliotek	12
Skolbibliotek	12
6.3 Rum för möten	13
Folkbibliotek	13
Skolbibliotek	13
6.4 Rum för skapande.....	14
Folkbibliotek	14
Skolbibliotek	14
Referenser	15

1. Inledning

Hässleholms kommuns biblioteksplan gäller för all kommunal biblioteksverksamhet såsom folkbibliotek, skol- och gymnasiebibliotek, skolbibliotekscentral, biblioteksverksamhet riktad mot förskola, vuxenutbildning, vård, stöd och omsorg. Den utgår ifrån artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, UNESCO:s skol- och folkbiblioteksmanifest, bibliotekslagen, skollagen, Skånes regionala kulturplan och visionen för Hässleholms kommun. Biblioteksplanen beskriver den riktning biblioteksverksamheten ska ha fram till och med 2018. Den kommer att följas upp i berörda förvaltningar genom årliga verksamhetsplaner och årliga verksamhetsberättelser.

2. Bibliotekets uppdrag

Artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är grunden för all biblioteksverksamhet som vilar på en demokratisk grund. Den säger att var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.

FN:s barnkonvention manifesterar barns lika rättigheter och värde. Varje barn har rätt till yttrandefrihet, tankefrihet, religionsfrihet och föreningsfrihet samt rätt att uttrycka sin mening och få sin åsikt beaktad. De har rätt till utbildning, information samt rätt till lek och fritid. Barn som tillhör en minoritet har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion. Hässleholms kommun arbetar med barnbokslut och har dessutom sedan 2014 infört i sin ärendeberedningsinstruktion att det i varje ärende ska anges hur barnperspektivet har beaktats, allt för att ytterligare stärka kommunens barnperspektiv.

Bibliotekets (både folk- och skolbibliotek) uppdrag formuleras så här i bibliotekslagen från 2014:

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktbildning.”
Biblioteken ska ”främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Prioriterade målgrupper är barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna.

Unescos skol- och folkbiblioteksmanifest betonar att folk- och skolbibliotekens uppgift är att främja läskunnighet, utbildning, kultur och information och främja läs- och skrivkunnighet och förmågan att söka information. Tillgången till information är en förutsättning för ett medborgaransvar och för delaktighet i ett demokratiskt samhälle. Skolbiblioteket utformas och utvecklas av bibliotekarier, skolledare, lärare och elever utifrån varje skolas behov och arbetssätt.

3. Beskrivning av biblioteksverksamheten i Hässleholm

Biblioteksverksamheten i Hässleholms kommun består av folk- och skolbibliotek, samt biblioteksverksamhet riktade mot de i bibliotekslagen prioriterade målgrupperna i samverkan med andra förvaltningar. Skol- och folkbibliotek har delvis olika uppdrag och förutsättningar, lyder under delvis olika lagar och är i Hässleholm organiserade i olika förvaltningar.

Folkbiblioteket i Hässleholms kommun är stadsbiblioteket, bokbussen och filialerna i Bjärnum, Hästveda, Sösdala, Tyringe, Vinslöv och Vittsjö, samt det digitala biblioteket. Biblioteken i Hästveda och Sösdala är integrerade folk- och skolbibliotek. Folkbibliotekens uppdrag finns formulerade i bibliotekslagen och styrs av kulturnämnden.

Skolbibliotek är pedagogiska resurser i undervisningen vid kommunala grundskolor och gymnasieskolor och stödjer och främjar de utbildningsmål som gäller för skolan och i läroplanen. I Hässleholms kommun finns 27 skolbibliotek på grundskolor med i huvudsak biblioteksansvariga lärare utan utbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap. Gymnasieskolorna har var sitt skolbibliotek med fackutbildade skolbibliotekarier på två av de tre skolorna. I Hässleholms kommun finns hittills ingen friskola som tecknat avtal med skol- eller folkbibliotek. Enligt 2 kap, 36 § i skollagen ska elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Skolbibliotekscentralen, SBC är en central samordnande resurs för skolbiblioteken, och är ett stöd för den personal som arbetar på skolbiblioteken på kommunens grundskolor. SBC tillgodoser en fungerande bibliotekskatalog (FreeLib), elevers tillgång till böcker på andra språk, talböcker och punktskrift, elevers och personals tillgång till böcker utöver skolans egna resurser, samt stöd i informationssökning och källkritik. Skolbibliotekens uppdrag finns formulerade i bibliotekslagen och styrs av barn- och utbildningsnämnden.

4. Samarbeten

Bibliotekslagen efterlyser starkare och tydligare samarbete mellan bibliotek och övriga kommunala verksamheter. Region Skånes kulturplan efterlyser också mer samverkan mellan bibliotek och aktörer från civilsamhället för att bredda och bättre nå ut med utbudet.

Biblioteken i Hässleholms kommun samverkar mer eller mindre formaliserat med flera kommunala förvaltningar, bibliotek i andra kommuner framför allt inom Skåne Nordost och Region Skåne. De deltar i skol- och folkbiblioteksnätverk både nationellt och internationellt samt med olika aktörer från den ideella sektorn, såsom studieförbund, hembygds- och kulturföreningar. Ambitionen är att under kommande fyra år fördjupa och öka samarbetet, att nyfikat öppna upp och bjuda in nya samarbetspartners och prova nya metoder för att på bästa sätt fortsätta att vara en relevant resurs i samhället.

Intrakommunala samarbeten

Bibliotekets ambition är att vara en attraktiv och synlig partner i samhället, och bidra till att nå kommunens åtta övergripande mål som kommunfullmäktige fastställt 20131118:

- Sätta medborgaren i centrum
- Ge barn och unga en bra start i livet
- Omsorg och service av hög kvalitet
- Vara ett nav i regionen för boende, kultur, kommunikation och lärande
- Ha en hållbar ekonomi med en effektiv resursanvändning
- Vara en attraktiv arbetsgivare med tillåtande och kreativa arbetsplatser
- Skapa goda förutsättningar för ett växande och dynamiskt näringsliv
- Ha en socialt och ekologiskt hållbar utveckling

Det intrakommunala samarbetet syftar till att på bästa sätt uppfylla de ovan uppräknade åtta övergripande målen för kommunens verksamhet. Samverkan baseras på ömsesidigt ansvar mellan förvaltningarna att utveckla denna verksamhet. Vissa intrakommunala samarbeten är i uppstartsfasen och det är prioriterat att under planperioden stärka dessa. Det uttalade syftet från bibliotekets sida är att i dessa samarbeten nå ut med sin verksamhet till kommuninvånarna och särskilt till bibliotekets prioriterade målgrupper, dvs barn och unga, personer med annat modersmål än svenska och personer med funktionsnedsättningar.

Socialförvaltningen möter dagligen människor ur bibliotekets prioriterade målgrupper. Sedan 2013 drivs ett samarbetsprojekt mellan socialförvaltningen och kulturförvaltningen med en gemensam strävan att hitta nya vägar att på ett individuellt sätt låta alla människor möta kultur och bibliotek.

Mål: Samarbetet som syftar till att på ett individuellt sätt låta alla människor möta kultur och bibliotek ska fördjupas under biblioteksplansperioden.

Barn- och utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen samarbetar på många olika plan kring biblioteksverksamheten, i första hand genom skolbibliotekscentralen (SBC), samt på de integrerade folk- och skolbiblioteken. Exempel är utställningar, klassbesök, författarbesök och skapande skola. Viss samverkan mellan filialbibliotek och skolbibliotek förekommer. Gymnasiebiblioteken i kommunen samarbetar med varandra, grundskolebiblioteken, SBC och folkbiblioteket. Skolbibliotekscentralen har ett nära samarbete med kommunens filialer, huvudbibliotek samt gymnasieskolorna. Idag är SBC:s uppdrag begränsat till grundskolan, vilket gör

att verksamhet mot förskolor, förskoleklasser och vuxenutbildning är oreglerat, men faller på folkbiblioteket.

Mål: Under planperioden ska ansvaret för biblioteksverksamhet riktad mot förskolorna, förskoleklasserna och vuxenutbildningen utredas och formaliseras.

Förvaltningen för Arbetsmarknad och Kompetensutveckling, (AK-förvaltningen) och kulturförvaltningen har inlett ett samarbete för att stärka de vuxenstuderande på Svenska för invandrare (SFI), Grundvux, Särvox, Flexvox, Yrkeshögskolan Syd samt Lärcentrat på Norra Station. Möjlighet att utöka SBC:s uppdrag till att även gälla vuxenutbildning ska undersökas under planperioden.

Mål: Fortsätta introducera och anpassa bibliotekets utbud till de vuxenstuderandes behov och önskemål.

Omsorgsförvaltningen samarbetar sedan länge med biblioteket genom bl. a. uppsökande verksamhet, så kallad "Boken kommer" och depositioner på äldreboenden i kommunen. Detta är ett samarbete som bör formaliseras, stärkas och utvecklas. På boenden samt särskilt i ordinärt boende finns många människor med funktionsnedsättningar som behöver tillgång till litteratur och information utifrån egna behov och förutsättningar. Här spelar omsorgspersonalen en viktig roll som förmedlare och inspiratörer, men det är även viktigt att undersöka möjligheter att exempelvis använda bokbussen för att nå ut till boenden.

Mål: Formalisera, stärka och utveckla samarbetet med syfte att ge äldre och personer med olika funktionsnedsättningar tillgång till litteratur och information utifrån egna behov och förutsättningar.

Andra samarbeten

Folk- och skolbiblioteken i Hässleholm samverkar internationellt genom IFLA (International Federation of Library Associations) och nationellt genom deltagande i Svensk Biblioteks förening och andra grupper.

Regionalt samverkar folkbiblioteket med Kultur Skåne i nätverk på olika nivåer, och delregionalt genom kommunsamverkan i Skåne Nordost (SKNO). Under 2013 gjordes en delregional utvecklingsplan för biblioteken i SKNO där nio punkter för kraftsamling pekades ut. Här bland finns arbete med gemensam katalog och stärkt marknadsföring av biblioteken genom Axiells Arena, vilket har påbörjats. Vidare behövs en gemensam medieplan och stärkt kompetensutveckling för personalen, att stärka kulturhustanken på biblioteken och att undersöka möjligheterna för en gemensam bokbussutveckling inom delregionen. Arbetet med denna utvecklingsplan kommer att fortsätta under planperioden.

Biblioteket samverkar med civilsamhället såsom studieförbund, föreningar, ideella organisationer, men även med enskilda medborgare. Denna samverkan kan fördjupas både när det gäller utställningar, föreläsningar, workshops, aktiviteter etc. eftersom det tillför biblioteket och samhället så mycket värde. Biblioteket tillhandahåller sin lokal och fungerar som infrastruktur och facilitator genom sin kompetens, sin teknik, strukturer för marknadsföring och genom att dela med sig av sina nätverk. Detta är del av Region Skånes kulturstrategi, den så kallade kulturhustanken för bibliotek.

Skolbibliotekscentralen samarbetar med de andra kommunerna i SKNO, biblioteken, förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och skolbibliotekscentraler. SBC ingår i en regional nätverksgrupp som träffas regelbundet med syftet att på olika sätt arbeta för att lyfta skolbiblioteksverksamhet inom respektive kommun. En lyhörd öppenhet och ett utbyte av idéer får verksamheten att utvecklas. Gymnasiebiblioteken samarbetar med Kristianstads gymnasiebibliotek i olika frågor. Under planperioden är det angeläget att hitta fungerande och formaliserade samarbeten mellan friskolor, folkbibliotek och SBC och tydliggöra hur detta samarbete ska se ut.

Mål: Initiera samtal om delregionalt bokbussarbete.

Mål: Stärka bibliotekets samverkan med civilsamhället för att bredda kompetens och utbud i biblioteksrummet.

Mål: Hitta formaliserade samarbeten mellan SBC, folkbibliotek och friskolor.

5. Teknisk utveckling

Den tekniska utvecklingen går fort. Ett av folkbibliotekens uppdrag är att ”verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet”, (Bibliotekslagen 7§) och skolbibliotekens särskilda pedagogiska fokus är att stärka alla elevers digitala och språkliga kompetens. Den digitala kompetensen underbyggs av grundläggande IKT-färdigheter, det vill säga användning av digitala verktyg för att hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information samt för att kommunicera och delta i samarbetsnätverk via internet. Digital och språklig kompetens är också nyckelkompetenser för det livslånga lärandet.

En förutsättning för att biblioteken ska kunna uppfylla sina uppdrag är att den tekniska infrastrukturen och utrustningen som finns på våra folk- och skolbibliotek är adekvat. Folkbiblioteket ska kunna arrangera IT-drop in, hjälpa allmänheten med läsplattor, e-böcker, daisy-böcker, talsyntesprogram och för det behöver tekniken finnas och fungera. Bibliotekspersonalen behöver ha kontinuerlig kompetensutveckling i den nya tekniken.

Efter att folkbiblioteken i Skåne Nordost under 2013 slagit samman sina kataloger kommer en gemensam webbportal att lanseras i januari 2015. Marknadsföringen av bibliotekens aktiviteter kommer då att bli bättre och det digitala biblioteket kommer att stärkas betydligt.

Mål: Tillgång till trådlöst nätverk på alla skolbibliotek.

Mål: Tillgång till väl fungerande IT-teknik och trådlöst nätverk på folkbibliotek, filialer och bokbuss.

Mål: Kontinuerlig kompetensutveckling för all bibliotekspersonal.

6. Vision för biblioteken och struktur för planen

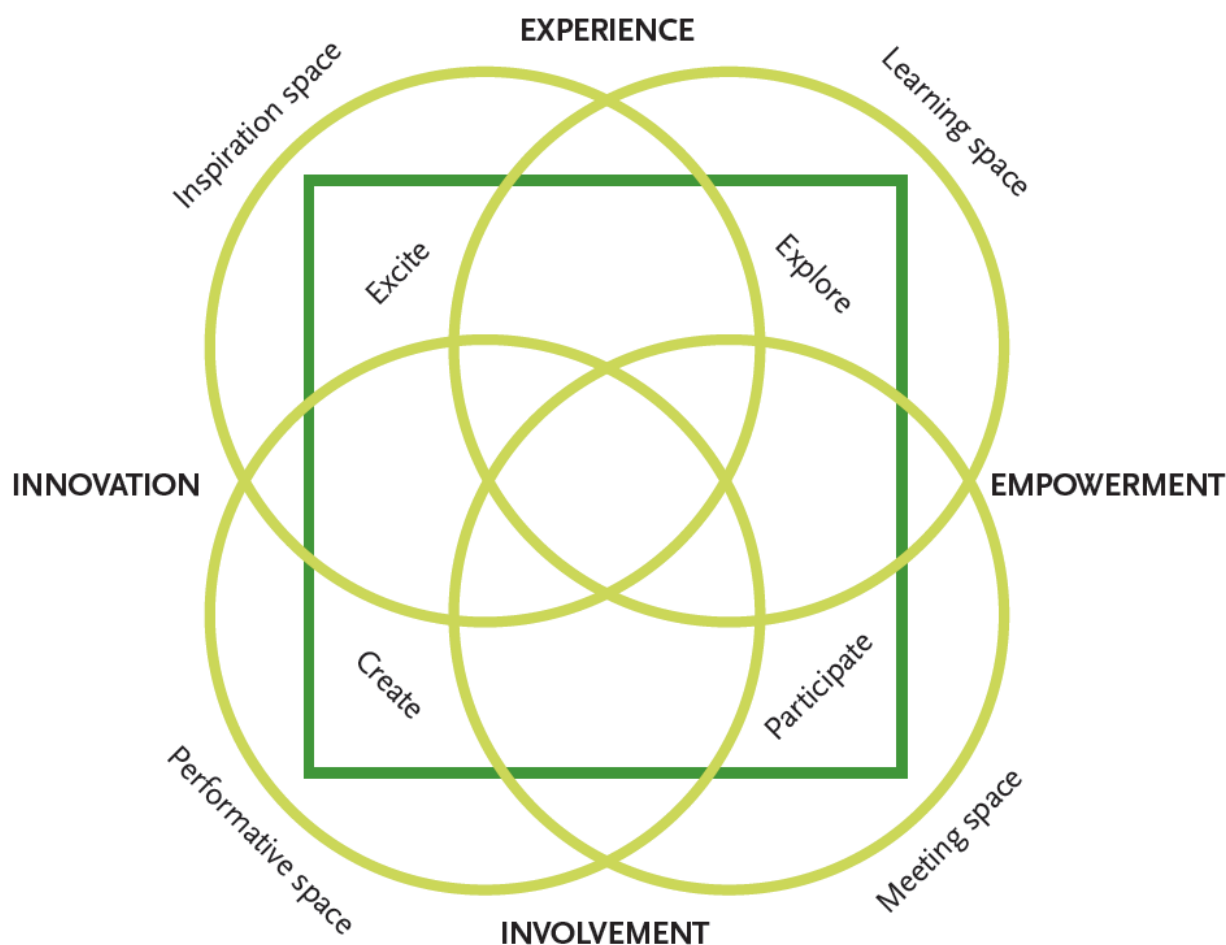
Hässleholms kommuns biblioteksplan utgår också ifrån visionen för Hässleholms kommun från 2003: "Hässleholms kommun är en viktig knutpunkt i Sverige. Här möts människor för att leva, uppleva, arbeta och lära i en kommun präglad av förändring och med ambition att utvecklas." Visionen säger bl.a. att Hässleholms kommuns invånare ska erbjudas ett rikt utbud av kulturaktiviteter och evenemang, samt utvecklande lärande, kompetensutveckling, forskning, utbildning och skola.

Barnperspektivet har beaktats i varje del av planen, vilket harmonerar med bibliotekets uppdrag, prioriterade målgrupper och med kommunala, nationella och internationella styrdokument.

Vi vill i denna plan synliggöra folkbibliotekens olika roller och relevans för människor, och den potential som biblioteken har för att uppfylla medborgarnas behov, önskemål och krav i ett senmodernt kunskaps- och upplevelsesamhälle. Därför kommer strukturen i denna biblioteksplan att utgå ifrån Jochumsen, Rasmussen och Skot-Hansens modell från "Folkebibliotekerne i vidensamfundet" från 2010. Den beskriver bibliotekens fyra rum eller fyra aspekter som samspelar, överlappar och förutsätter varandra och visar på de funktioner som biblioteket fyller/kan fylla.

Modellen ska samtidigt ses som en vision och ett verktyg för biblioteksverksamheten (skol- och folkbibliotek, filialer, bokbuss och det digitala biblioteket). Det är detta Hässleholms kommuns bibliotek förhåller sig till och strävar efter när vi utvecklar verksamheten. Modellen är gjord för folkbibliotek, men äger också relevans för skolbiblioteken, om än i lite annan form. Därför redovisas folk- och skolbibliotekens mål var för sig. Vi har här valt att presentera modellen på originalspråk samt att översätta och förklara begreppen i kap 6.1 – 6.4. Bibliotekens uppgift är enligt modellen att skapa förutsättningar för upplevelse, empowerment (möjliggörande), deltagande och innovation hos användarna. Det gör man genom följande "rum" eller aspekter på verksamheten:

- Rum för lärande
- Rum för inspiration
- Rum för möten
- Rum för skapande

(Jochumsen, Rasmussen och Skot-Hansen *Folkebibliotekerne i vidensamfundet*, 2010)

Modellen ska förstås så att varje aspekt eller "rum" har fokus i fyrkantens hörn, men att bibliotekets kärnverksamhet är i modellens mitt – med drag av alla aspekter. Ett rum för möten är inte ett bibliotek om inte de andra aspekterna finns med, liksom ett rum för lärande inte är ett bibliotek om det består av lärande enbart. Häri ligger bibliotekets kraft som demokratiskt verktyg och samhällelig resurs. Nedan presenteras rummen eller aspekterna var för sig och för folk- och skolbibliotek.

6.1 Rum för lärande

Biblioteken bidrar till alla medborgares möjlighet till delaktighet, fri åsiktsbildning och inflytande i de demokratiska processerna genom att ge tillgång till information, litteratur, databaser, föreläsningar, utställningar etc. utifrån användarens behov och nivå. Biblioteken tillgängliggör information, har ett pedagogiskt förhållningssätt i informationsarbetet och anordnar aktiviteter som stödjer det livslånga

lärandet. Biblioteken ska förnya, förenkla och fördjupa information och en fungerande och modern IT-teknik är en förutsättning för arbetet.

Folkbibliotek

Lärande i biblioteket (till skillnad ifrån skolans lärande) är alltid ett erbjudande. Biblioteket ska ge fri och obehindrad tillgång till litteratur, information och kunskap utifrån användarens behov och förutsättningar oavsett användarens ålder, funktionsnedsättningar eller språk.

”Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet” (Bibliotekslagen 7§). ”Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt” (Bibliotekslagen 2§).

Mål: Folkbiblioteket anordnar i samverkan med andra aktörer aktiviteter för att öka den digitala delaktigheten i samhället.

Mål: Folkbiblioteket i samverkan med andra aktörer med läsfrämjande verksamheter, såsom litteraturförmedling i olika former, sagostunder, författarbesök och bokcirklar för olika målgrupper.

Skolbibliotek

”Skolbiblioteket förmedlar kunskap och tankar som är grundläggande i ett informations- och kunskapssamhälle. Skolbiblioteket ger eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande.” (Unescos skolbiblioteksmanifest 1/2006, s.13)

Skolbiblioteket är ett stöd för lärare och elever inte minst inom att söka och utveckla kunskap. Detta uppnås genom informationskompetens där man lär sig att söka, hantera och värdera information. Skönlitteratur spelar en viktig roll när man ska tolka och förstå sig själv och sin omvärld. Facklitteratur samt digitala källor bidrar till en teoretisk grund hos eleven. Skolbibliotekspersonalen har en viktig roll i att guida elever till kunskap. Detta gäller särskilt de elever som behöver extra stöd och hjälpmedel och skolbiblioteket ska ha stor uppmärksamhet kring anpassade medier och hjälpmedel där ett fungerande samarbete med skolans specialpedagoger är fundamentalt. Skolbiblioteket arbetar inkluderande och hjälper till att forma elever till demokratiska medborgare.

Mål: En likvärdighet för samtliga skolbibliotek i kommunen som ska ta sig i uttryck genom ekvivalent bemanning av biblioteksutbildad personal och en fastställd budget per elev.

6.2 Rum för inspiration

Biblioteket ska vara ett rum för meningsfulla upplevelser, läsande, inspiration och berättande. Läsning stödjer språkutveckling och är en förutsättning för ett lärande folk. Bibliotekets uppgift är att skaffa, ordna och tillgängliggöra en så stor mångfald av litteratur och media som möjligt utifrån tilldelade resurser. Utbudet präglas av allsidighet och kvalitet, och tillgången ska inte påverkas av ålder, funktionsnedsättning, språkliga eller lästekniska hinder.

Folkbibliotek

”Biblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur” (Bibliotekslagen 7§). Folkbiblioteket arbetar därför för ett gränslöst, nyfiket och lustfyllt upplevelseläsande genom att inspirera och stimulera till läslust och skapa möjligheter för läsarna att dela läsoplevelser. Särskilt fokus på barn och unga, personer med annat modersmål än svenska och personer med funktionsnedsättningar.

”Biblioteket ska skapa och stärka läsvanor hos barn redan från tidig ålder.” (Unescos folkbiblioteksmanifest) och ”Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar (Bibliotekslagen 8§). Därför arbetar folkbiblioteket särskilt med att inspirera till barn och ungas lustläsande.

Mål: Stärka folkbibliotekets mediebudget.

Mål: Stärka arbetet med berättande i olika former.

Skolbibliotek

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem.” (Lgr11, s. 9)

Personalen på skolbiblioteken ska inspirera elever och personal samt höja medvetenheten på skolan kring sin verksamhet. Det krävs en utåtriktad verksamhet och ett skolbibliotek i ständig rörelse för att uppnå attraktionskraft och för att påverka elever och personal positivt. Ett brett sortiment av skönlitteratur riktat till målgruppen är viktigt för att främja läslust och bidra till ökad läsförmåga. Skolbiblioteket ska främja ett interagerande och delaktighet mellan biblioteksansvarig, elever och personal.

Mål: Samverkan mellan skolbiblioteken kring utåtriktad verksamhet där man diskuterar idéer och planerar ihop för gemensamma händelser som stärker verksamheten.

6.3 Rum för möten

Både de fysiska och virtuella biblioteksrummen ska vara funktionella, attraktiva och tillgängliga för alla. Alla användare ska mötas med respekt och utifrån sina förutsättningar.

Folkbibliotek

”Biblioteket ska vara tillgängligt för alla” (Bibliotekslagen 6§). Därför är biblioteket inkluderande, tillåtande, välkomnande och öppet för alla medborgare oavsett ålder, kön, könstillhörighet, funktionshinder, etnicitet, religion och sexuell läggning. Hässleholms kommuns värdegrund är den medvetna och tydliga bas bibliotekets verksamhet utgår ifrån, och arbetet internt med värdegrund och bemötande fortgår löpande. Biblioteket är samhällets offentliga vardagsrum, eller ”tredje platsen” mellan hem och arbete. Bibliotekets mobila verksamhet, bokbussen och de sex filialerna stärker den geografiska tillgängligheten och ses alla som viktiga delar av den kommunala folkbiblioteksverksamheten.

Mål: Hässleholms kulturförvaltning arbetar för att införa mer öppna bibliotek för att ytterligare möta användarnas önskemål om ökad tillgänglighet.

Mål: Biblioteket erbjuder organiserade möten såsom IT-kurser, språkcafé och kreativa workshops, samt rum för informella och användarorganiserade möten.

Mål: Biblioteket erbjuder sitt rum som scen för debatt och föreläsningar och samtal i samhället, liksom för utställningar och information från olika externa aktörer. Biblioteket ingår i det demokratiska arbetet att skapa förutsättningar för möten och samtal mellan medborgare, politiker, debattörer och andra som påverkar samhällsutvecklingen.

Mål: Biblioteket kommunicerar med medborgarna i syfte att få dem att ta del av utbud och välja att besöka biblioteken och skapar forum för användarna att kunna påverka bibliotekets utbud och tjänster. Denna kommunikation är både allmän och målgruppsbunden.

Skolbibliotek

”Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse.” (Lgr11, s. 7)

Skolbiblioteket ska också fungera som ett studierum, där eleven både på och utanför lektionstid kan fördjupa sig inom ett ämne ihop med andra elever. Därför är det av vikt att bemanningen är täckande under skoldagen så att personalen kan vara den resurs som eleverna vänder sig till vid frågor. Skolbiblioteket ska, liksom ett folkbibliotek, symbolisera en demokratisk plats där personer ur alla samhällsskikt, kulturer och tillhörigheter möts. Tillgänglighet är en viktig faktor för att möjliggöra dessa möten.

Mål: Fackutbildade bibliotekarier på skolbiblioteken i kommunen i högst möjliga mån, en ofta använd lösning är en tjänst uppdelad mellan olika skolor. Utökade öppettider och en utåtriktad verksamhet.

6.4 Rum för skapande

Det nya samhället ställer ökade krav på eget deltagande och eget skapande och i det performativa eller skapande rummet kan användarna få inspiration och stöd till att själva skapa.

Folkbibliotek

Folkbiblioteket arrangerar på olika sätt förutsättningar för användarnas eget skapande. Dels genom att tillgängliggöra rummet för andra aktörer i samhället, och dels genom egna arrangemang.

”Biblioteket ska stimulera barn och ungdomars fantasi och kreativitet” (Unescos skol- och folkbiblioteksmanifest) och därför finns särskilt fokus på barn och ungas skapande processer.

Mål: Biblioteket stärker användarnas kreativitet och innovation genom att på olika sätt ge tillgång till verktyg/material/program som understödjer eget skapande.

Skolbibliotek

Skolbiblioteket ska ”erbjuda möjligheter att skapa och använda information som en väg till kunskap, förståelse, fantasi och glädje.” (Unescos skolbiblioteksmanifest 1/2006, s.14)

Det är viktigt att skolbiblioteket följer den allmänna utvecklingen och kan erbjuda tillgång till modern teknik. En av grundbultarna är att kunna erbjuda de personer som behöver extra stöd en bred kompetens inom området kring talböcker, nedladdning av dessa, punktskrift och andra hjälpmedel. Beståndet måste också underhållas kontinuerligt och utvärderas för att vara så uppdaterat som möjligt.

Mål: Tillgång till trådlöst nätverk på alla skolbibliotek.

Referenser

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 19

<http://www.fn.se/PageFiles/7177/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>

FN:s barnkonvention <http://unicef.se/barnkonventionen>

Unescos folk- och skolbiblioteksmanifest <http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2012/05/Unesco.pdf>

Bibliotekslagen, 2013:801 <http://rkrattsd.db.gov.se/SFSdoc/13/130801.PDF>

Skollagen 2010:800 <http://rkrattsd.db.gov.se/SFSdoc/10/100800.PDF>

Hässleholms kommuns värdegrund www.hassleholm.se/38552

Hässleholms kommuns vision www.hassleholm.se/13818

Övergripande målen för Hässleholms kommun www.hassleholm.se/46169

Jochumsen, Rasmussen och Skot-Hansen *Folkebibliotekerne i vidensamfundet*, 2010

http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/publikationer/rapporter_oevrige/folkebib_i_vidensamfundet/pdf/Folkebib_i_videnssamf.pdf